

Samen dienstbaar voor leraar en leerling

What If Learning

Startende leraren

Hanna de Jong-Markus

Aanleiding

Het helpt startende leraren om juist aan het begin van hun loopbaan samen met anderen bewust bezig te zijn met het leggen van de verbinding tussen hun lessen en het christelijk geloof. Als je net start als leraar is er veel wat je aandacht vraagt en het kost al genoeg energie om je “gewoon staande te houden” in de dagelijkse onderwijspraktijk. In zo’n situatie verschuift dat wat je tijdens de opleiding hebt geleerd over christelijke lessen al gauw naar de achtergrond. Door er met andere leraren mee bezig te zijn en bovendien specifieke begeleiding te krijgen, komt het weer op de radar van de startende leraar en kan hij/zij het verbinden met waar hij/zij op dat moment staat in het leraarschap.

Het onderzoek

We deden daar ervaring mee op in een mooie samenwerking van Driestar educatief met een bestaand netwerk voor startende leraren van een orthodox-christelijke schoolvereniging voor basisonderwijs. Dat combineerden we bovendien met kleinschalig onderzoek naar de vraag wat deze leraren specifiek nodig hebben om christelijke lessen te geven. We werkten in de vorm van een zogenaamd What If Learning (WIL)-traject waarin twaalf startende leraren (eerste of tweede jaar voor de klas), twee werkplaatsbegeleiders en twee onderzoekers participeerden. Dit traject bestond uit twee bijeenkomsten waarin inhouden van WIL centraal stonden, het ontwerpen en uitvoeren van minimaal twee lessen per leraar (die werden beschreven in lesplannen), tussentijdse (reflectie-)opdrachten en lesbezoeken en coaching door de werkplaatsbegeleider vanuit de schoolvereniging. Door de coronacrisis, kon de tweede bijeenkomst niet doorgaan en zijn er minder lesplannen en (reflectie-)opdrachten van de leraren beschikbaar dan we hadden beoogd.

Conclusie

Het blijkt voor startende leraren allereerst belangrijk om te leren bewust verbindingen te leggen. Oorspronkelijk leefde er het idee bij de leraren dat de verbinding tussen christelijk geloof en onderwijs zich vooral spontaan aandient, maar in het traject leerden zij dat je juist door er van tevoren over na te denken meer momenten en mogelijkheden kunt benutten. In de tweede plaats viel het op dat iedere startende leraar op zijn of haar eigen manier aan de slag kan met ideeën van WIL. Om dat te kunnen doen, was de ontmoeting met de werkplaatsbegeleider wel belangrijk voor de leraren. In gesprek met hem vond de integratie plaats van wat de startende leraren in de bijeenkomst hoorden, en hoe ze dat in hun eigen praktijk konden vormgeven. De persoon van de startende leraar (waarnemingsvermogen, karakter, eerdere ervaringen) speelt een rol bij hoe de leraren met verschillende elementen uit WIL uit de voeten kunnen. Ten derde, de startende leraren vinden het waardevol dat bij WIL wordt benadrukt dat het om ‘kleine veranderingen’ gaat. Het is daarbij de uitdaging voor hen om voor echte integratie te zorgen van het christelijk geloof in de les, en dus niet de aandacht voor het geloof alleen maar als iets extra’s aan het eind van de les te plakken. Tot slot, de concrete handvatten die de startende leraren vooral hebben meegenomen uit de bijeenkomst zijn het idee om een les in perspectief plaatsen (‘Seeing anew’ in WIL; zie ook [Kenniskbank project WIL \(case study\)](#)) en het expliciet maken van de verbinding tussen lesinhoud en christelijk perspectief. Dat laatste betekent dat je de verbindingen tussen christelijk geloof en het onderwijs die je als leraar signaleert ook expliciet maakt zodat leerlingen bewust oppikken dat het gaat om een link met God of de Bijbel.

Vervolg

Het onderzoek kent enkele beperkingen, waaronder de relatief korte duur (door corona), het aantal participanten, dat het om startende leerkrachten gaat, en de datacollectie (omvang en instrumenten). Er is daarmee ook aanleiding voor vervolgonderzoek.

Verbindingsplekken

We zijn met de startende leraren begonnen om na te gaan waar verbindingen tussen het christelijk geloof en onderwijs zichtbaar kunnen worden, namelijk: persoon van de leraar, lesinhoud (Engels: curriculum), normen en waarden (Engels: ethos) en pedagogiek/didactiek (Engels: pedagogy).

Als je zelf terugdenkt aan drie momenten in de afgelopen week waarop het christelijk geloof naar voren kwam in jouw onderwijs, op welke verbindingsplaatsen gebeurde dat? Kun je wellicht voor volgende week proberen op een van de andere verbindingsplekken iets te doen? What If Learning benadrukt dat juist bij die laatste plek van pedagogiek/didactiek regelmatig kansen onbenut blijven, of juist onbewust iets ‘niet-christelijks’ in zich hebben;

terwijl je vaak maar kleine veranderingen hoeft te doen om daar meer ruimte voor het christelijk perspectief te creëren.

Je kunt ook een [introductieworkshop](#) bij ons volgen zodat je nog meer te weten komt over What If Learning of ook een What If Learning traject doen!